

KiVa Koulu (KiVa anti-bullying program)

Kasvun tuki -luokitus: Vahva menetelmä

Intervention kohderyhmä:

Lapset ja nuoret

Intervention toteutus:

Ryhmä

Intervention tavoite:

KiVa Koulun tavoitteena on ehkäistä kiusaamista peruskouluissa, lisätä oppilaiden empatiaa ja tarjota turvallisia keinoja puuttua kiusaamistilanteisiin. Ohjelman kautta pystytään seuraamaan kiusaamisen esiintymistä ohjelmassa mukana olevissa kouluissa.

Intervention kuvaus:

KiVa Koulu on 1.–9.-luokkalaisille suunnattu toimenpideohjelma, joka koostuu kaikille oppilaille suunnatuista kiusaamista ehkäisevistä toimenpiteistä, kiusaamistapausten selvittämisestä ja seurannasta. KiVa Koulun taustalla on ihmisoikeudelliset ja juridiset velvoitteet kiusaamisen ehkäisystä, tutkimustieto kiusaamisesta ryhmäilmionä (Salmivalli ym. 1996) ja kiusaamisen kielteisistä vaikutuksista kiusaavalle lapselle (Klomek ym. 2015; Ttofi ym. 2012) ja kiusaamisen kohteeksi joutuneelle lapselle (Gini & Pozzoli 2013; Hawker & Boulton 2000; Ttofi ym. 2011). KiVa Koulussa järjestetään kaikille oppilaille suunnattuja temaattisia ja kohdennettuja opetuskokonaisuuksia sisältäviä oppitunteja ja kiusaamistilanteissa kohdennettuja toimenpiteitä. Ohjelman toimenpiteisiin kuuluu myös opettajista koostuva kiusaamistapausten selvittelyn KiVa-tiimi, perheille jaettava KiVa-materiaali ja koulussa esillä olevat KiVa-koulun tunnukset. Kiusaamisen ehkäisyä ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain kyselyllä. Opettajille suunnatun oppaan ja materiaalin ohkeen on kehitetty sähköisiä KiVa Koulu -sovelluksia.

Intervention saatavuus Suomessa:

KiVa Koulu -ohjelman käyttö ei vaadi koulutusta, sillä ohjelman käyttö perustuu opettajille suunnattuun oppaaseen, opetus- ja koulutusmateriaaliin ja eri KiVa-sovelluksiin. KiVa Koulu on kehitetty Suomessa Turun yliopistossa yhteistyössä sidosryhmien, vanhempien, lasten ja eri alojen ammattilaisten kanssa. Noin puolet Suomen peruskouluista vuonna 2019 käyttivät KiVa Koulu -ohjelmaa. Ohjelma on Suomessa saatavilla kaikille oppilaitoksille, jotka tarjoavat perusopetusta.

Intervention tutkimus- ja vaikuttavuusnäyttö:

KiVa Koulusta on tehty kansainvälisiä tutkimuksia ja Suomessa RCT- ja kvasikokeellisia tutkimuksia. Suomessa tehdyssä RCT-tutkimuksessa (Kärnä ym. 2011a) havaittiin KiVa Koulu -ohjelmaa käyttävien koulujen osalta kiusaamisen vähentymistä 4.–6.-luokkalaisilla vertailuryhmään (n = 3 965) nähden. RCT-tutkimus toteutettiin 275 koulussa ja interventioryhmään osallistui 4 201 oppilasta. Suomalaisessa kvasikokeellisessa tutkimuksessa (Kärnä ym. 2011b) havaittiin kiusaamisen vähentyminen peruskouluissa 1.–9.-luokkaisuilla, joissa ohjelma oli käytössä verrattuna vertailukouluihin yhdeksän kuukauden seurannassa. Oppilaiden kiusaaminen tai kiusatuksi joutuminen oli 1,2 kertaisesti suurempaa vertailukouluissa. Intervention vaikutus kasvoi 1.–4.-luokka-asteiden osalta, mutta neljännen luokan jälkeen vaikuttavuus väheni ja tilastollista merkitsevyyttä interventio- ja vertailuryhmien välillä ei ollut yläkoulun luokilla. KiVa Koulusta on tutkimusperustaista vaikuttavuusnäyttöä kiusaamisen vähentämisessä ja ohjelma on arvioitu vahvaksi menetelmäksi.

Kirjallisuus:

Gini, G. & Pozzoli, T. (2013). Bullied children and psychosomatic 618 problems: A meta-analysis. *Pediatrics* 132, 720–729.

Hawker, D. S. J. & Boulton, M. J. (2000). Twenty years' research on peer victimization and psychosocial maladjustment: a meta-analytic review of cross-sectional studies. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41(4), 441–455.

Klomek, A. B., Sourander, A. & Elonheimo, H. (2015). Bullying by peers in childhood and effects on psychopathology, suicidality, and criminality in adulthood. *Lancet Psychiatry*, 2(10), 930–941.

Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A. & Salmivalli, C. (2011a). A large-scale evaluation of the KiVa antibullying program: grades 4-6. *Child Development*, 82(1), 311–330.

Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Alanen, E. & Salmivalli, C. (2011b). Going to scale: A nonrandomized nationwide trial of the KiVa antibullying program for grades 1–9. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 79(6), 796–805.

Salmivalli, C., Lagerspetz, K. M. J., Björkqvist, K., Österman, K. & Kaukiainen, A. (1996). Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group. *Aggressive Behavior*, 22, 1–15.

Ttofi, M. M., Farrington, D. P., Lösel, F. & Loeber, R. (2011). Do the victims of school bullies tend to become depressed later in life? A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 3(2), 63–73.

Ttofi, M. M., Farrington, D. P. & Lösel, F. (2012). School bullying as a predictor of violence later in life: A systematic review and meta-analysis of prospective longitudinal studies. *Aggression and Violent Behavior*, 17(5), 405–418.